

Händelse af Hypospadi, som gifvit anledning till misstag om kön, iakttagen af Hr Stadsläkaren Doctor C. W. Engelbrecht i Söderköping och beskrifven, jemte tillägg om de yttre genitaliernas utvecklingsformer,

af Professor A. Retzius.

(Med plancher.)

D:r Engelbrechts berättelse om händelsen lyder sålunda: »Då jag för några dagar sedan företog liköppning å en här-[illegible]ides i cholera afliden enka, vid namn Bertha Dittlöf, blef jag [illegible]e litet förvånad att finna de yttre födslodelarne gifva full [illegible]ledning att betvifla qvinnligt kön. Då jag är förvissad, att [illegible]t. med intresse vill undersöka saken fullständigt, så har jag [illegible]nskiljt bäckenpartiet med perineum och ingvines samt mons [illegible]bis, oskadade.

Enkan Bertha Dittlöf var född i Hoby socken af Blekinge [illegible] den 19 Februari 1778. Hon var i många år gift med en [illegible]nde i Blekinge, men hade af helt naturlig orsak inga barn. [illegible]nnen dog år 1812. År 1828 flyttade hon till Östergöthland [illegible] 1840 till Söderköping. Hon har här på orten förrättat [illegible]gsverken samt karlarbeten; hon saknade lust för qvinnliga [illegible]sslor. Hon har längre tid bott tillsammans med en annan [illegible]nnsperson af tvetydigt rykte, hvilket gifvit anledning till åt-[illegible]lligt ondt tal.

Hon var af medelmåttig karlslängd; af stark, musculös [illegible]ggnad; ansigtsdragen voro mera manliga än qvinnliga; på ha-[illegible] växte något glest men sträft skägg; håret var fint, ½ aln [illegible]gt; brösten voro utvecklade som på en qvinna, men vid [illegible]lstillfället af åldern hopskrumpne».

De yttre genitalia af detta individuum förete endast en [illegible]oris-lik lem, som bildar en ringa framskjutning, utan scrotum. [illegible]nna lilla lem, af hvilken en ritning bifogas i half storlek, [illegible]tår ytterst af en stor förhud *(Tab. 1. b.)*, till formen nästan så-[illegible] en gammalmodig fruntimmersmössa, som går nedåt med långa [illegible]gar, för att hopbindas under hakan. Innanför denna mössa [illegible]er ållonet *(Tab. 1. a.)*, undertill klufvet och äfven nedlöpande [illegible]två långa flikar *(c. c.)*, hvilka i spetsiga vinklar sluta sig [illegible] flikarne af förhuden, fortsättande sig sålunda, med denna [illegible]smälte, än längre nedåt till ett litet hål *(e.)*, som är yttre [illegible]ningen af urethra. Hudbetäckningen af ållonet och på in-[illegible]an af præputium var sådan, som den vanligen förekommer

på dessa delar i högre ålder. Hudbetäckningen i rännan emellan flikarna och urinrörs-mynningen var af mörkare färg, glatt, fin och tunn. Från sidorna af den föga utskjutande lemmen fortsatte sig den yttre hudbetäckningen i en låg valk *(q.)*, hvilken till utseendet antydde, att den var ämnad utgöra undre beklädnaden af en vanlig manslem, ifall en sådan kommit att fullständigt bildas. På sidorna om denna valk funnos tvenne låga hudfållor, som voro glest beväxta med långa hår och försedda med stora glandulæ sebaceæ. Dessa fållor, som sträckte sig helt nära anus, voro det enda spår af scrotum, som förefanns. Raphe saknades helt och hållet.

Öfver roten af den lilla lemmen, vid de yttre bukringarna var trakten mer än vanligt fylld. Då man kände noga efter beskaffenheten af innehållet, förmärktes på hvardera sidan en platt rund kropp *(o.)* Då huden öppnades påträffades testes *(n.)* med epididymides, omgifna af tunicæ vaginales, liggande just i mynningarna af bukringarna. Testes så väl som epididymides voro små och något skrumpne. Vid undersökningen af bäckenhålan och dess grannskap funnos de inre bukringarne tillslutne, sädesgångarne hade sitt vanliga läge. Sädesblåsorne voro äfven ganska små, men fullständige; prostata var likaledes liten; caput gallinaginis och dess öppningar voro små.

Af hvad här blifvit anfördt, finner man, att individet var af manligt kön, men att utvecklingen af de yttre delarna stadnat på den embryonala ståndpunkt, hvilken grundar den missbildningsform, som blifvit kallad *fissura urethralis inferior*, eller *Hypospadiasis*, i förening med ofullkomlig descensus testium.

Dylika misstag om kön äro flera gånger upptäckta och beskrifna. För flere år sedan hitkom, såsom vi erinra oss, en person från Giessen, som länge hade passerat för qvinna, varit såsom sådan i tjenst anställd och äfven varit gift, ända till dess misstaget upptäcktes af Prof. BINGER på hospitalet i Giessen, då personen skulle undergå operation för incarcereradt ljumskbråck. OTTO (Seltene Beobachtungen, 2 S., 1824) omtalar ett fall af hypospadiasis, som blef undersökt vid Medicinal-collegiet i Breslau, der individet såsom qvinna varit trenne gånger gift; först i tredje giftet hade misstankar yppats om rätta könet, och skiljsmessa tilldömd. TIEDEMANN (Anatomie der kopflosen Missgeburten, Landshuth, 1813), JOHANNES MÜLLER (Bildungsgeschichte der Genitalien, Düsseldorf, 1830), och flere hafva, på ett högst förtjenstfullt sätt, genom framställningen af genitaliernas utvecklings-historia gifvit särdeles tillfredsställande materialier för kunskapen om denna missbildnings uppkomst. Då jag vid undersökningen af de många foster, som tid efter annan blifvit till vårt museum aflemnade, städse följt detta ämne med uppmärksamhet, så har jag ock gifvit flere af dessa specimina en sådan ställning och præparation, att ifrågavarande partier väl visa sig. Efter några sådana præparater äro de ritningar förfärdigade, hvilka här meddelas, i den öfvertygelse, att de med nöje skola

deras af Hygieas läsare, jemte en kort skildring af utveck-
gens historia.

I första hälften af andra månaden (6:e veckan, TIEDEMANN) pkommer mot nedre ändan af bålen, emellan de små knopp-niga nedre extremiteterna (*Tab. 2. fig. 1. n.*) samt straxt framom lilla tillstymmelsen af en svans (*fig. 1. k.*), som tillhör den bryonala bildningen, en liten grop, som snart upplyftes af en n rundad upphöjning (*fig. 1. c.*) Denna lilla grop är första jan till en gemensam öppning för tarmkanalen och urogenital-anerna, sålunda en cloak-öppning. Gropen förlänger sig framåt en lineär fåra (*fig. 1. g+*) och den lilla upphöjningen skjuter mot öfre ändan. Fåran är början till pars spongiosa af urin-et och upphöjningen början till penis samt scrotum hos nkönet eller clitoris och de större blygdläpparne hos qvinno-et. Bräddarne af rännan äro bestämda att omsluta urin-et hos mankönet och att hos qvinnokönet utbilda sig till de i blygdläpparne eller nymphæ.

Allt efter som upphöjningen skjuter fram för att utbilda sig till is eller clitoris, hvilka i början äro nära af samma skapnad, så ldar sig på ändan en rundad del, glans (*Tab. 2. fig. 2 & 3, a.*), och roten tvenne rundade valkar, hvilka hos det ena könet blifva de a blygdläpparne, hos det andra pungarne (*Tab. 2. fig. 2 & 3. d, d.*)

I sednare hälften af 3:dje månaden (10:e eller 11:e veckan) as en brygga vid nedre delen af rännan, hvarigenom denna delad i en bakre rund öppning, som är anus, och en främre, ken öfvergår i urogenital-rännan. Denna lilla brygga, som är an till mellangården, har längs åt midten en upphöjning, lik-le ett långsträckt ärr, *sömmen, raphe*, hvilken sålunda sträcker från anus till urethra (*Tab. 2. fig. 2 & 3, g.*) Ännu under denna od äro dessa delar hos de olika könen ganska lika, och na svårligen, åtminstone af en ovan, åtskiljas utan en inre rsökning. Efter denna tid börjar utvecklingens gång att olika riktningar hos de olika könen.

Hos embryoner af mankön flytta sig de roten af penis om-nde valkarne något nedåt, för att bilda de i raphe samman-nde pungarne, hvarjemte sidoränderna af urogenital-rännan tillhopa, hvarunder sömmen (raphe) på lemmens undre förlänges och urethra småningom tillslutes (*Tab. 2. fig. 4 & 6*).

Hos embryoner af qvinnokön blir hela urogenitalrännan öp-densammas ränder utväxa till nymphæ och lägga sig intill ndra liksom i en vinkel, ållonet betäckes af dessas öfre ing, som omärkligt öfvergår i förhuden. Valkarne på si-förblifva baktill alldeles åtskiljda. Fram i 4:de månaden finner åter glans clitoridis sticka fram (*Tab. 2. fig. 7. a.*) och för-med ett litet veck på hvardera sidan skiljd från nymphæ; i n emellan dessa ser man en egen långsgående smal ränna, lare färg och tunnare epithelialbetäckning, som erinrar att ränna leder till urethra och att den utgjort en urethral-.. Denna lemning af urethralrännan under clitoris försvin-ock snart härefter.

Huru under denna utvecklingsprocess flera olika grader af hypospadie kunna uppkomma, genom qvarstadnandet vid den en eller andra typen, äfvensom huru ett manligt fosters födslodelar kunna antaga en qvinlig form, är lätt insedt. Lyckligtvis äro sådana misstag om könet, som det här framställda, sällsynta. De kunna äfven utan all svårighet i de flesta fall undvikas, men sådant bör ske före dopet, om förhållandet skall kunna hållas fördoldt, och förargelse för det missbildade individet i framtiden förekommas.

Förklaring öfver figurerna.

Tab. 1. De yttre födslodelarne af Bertha Dittlöf i hal storlek.

a. glans clitoridis; *b.* præputium clitoridis; *cc.* ränderna af sulcus urethralis; *e.* orificium urethræ; *d.* hudvalkar, ämnade att bilda pungen; *p.* ljumskvecken; *n.* högra testis, blottad med epididymis, liggande framför främre bukringen; *o.* betecknar samma dels läge på venstra sidan under den icke uppskurna huden; *q.* en rund valk, som fortsätter sig från den clitoris-lika penis och försvinner emellan pungvalkarna i anus.

Tab 2.

Fig. 1. Embryo i 2:dra månaden förstoradt; *c.* den lilla upphöjningen; *g+.* rima cloacæ.

Fig. 2. Yttre födslodelarne af ett mannsembryo i 3:dje mån. förstoradt; *a.* glans; *c.* margo sulci urethr.; *f.* sulcus urethr.; *e.* apert. urethr.; *dd.* scrotum; *g.* raphe perinei; *k.* tub. caud.

Fig. 3. Qvinnligt embryo i 3:dje mån. af samma storlek och utveckling som i föreg. fig.; *a.* glans clitor.; *cc.* margines sulci urethr. eller nymphæ; *e.* apertura sinus urogenitalis; *dd.* labia majora; *i.* anus; *g.* raphe perinei, kortare än på mannsembryo; *k.* tuber caud.

Fig. 4. Mannsembryo i 3:dje mån. Halfva urethra sluten; *c, d, g, k.* som i fig. 2.

Fig. 5. Qvinno-embryo i samma ålder som fig. 4, förstoradt; *d.* främre ändan af clitoris; *c.* margines sulci urethræ, förvandlade i nymphæ; *dd.* labia majora; *e.* sinus urogenitalis; *g, i.* som i föreg. fig.

Fig. 6. Yttre födslodelarne af manns-embryo i 4:de mån.; urethral-rännan tillsluten i en lång raphe; endast en liten del af urethra under glans öppen; *b.* præputium; *d, g, i,* lika med föreg. fig.

Fig. 7 och fig. 8. Genitalia femin. i 4:de mån., förstorade. Fig. 7 med nedhängande clitoris. — Fig. 8 samma specimen med clitoris upplyftad, för att visa den under samma qvarvarande sulcus urethralis *a, b, c, d, e, f, g, i, k,* som i föreg. figurer; *l. l. m. m.* gränsorna för perineum.

STOCKHOLM, TRYCKT HOS JOH. BECKMAN, 1854.

p
o
a
b
c
c
e
g
d
d

Fig 1.

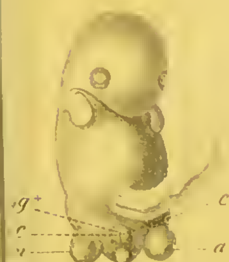

Fig 2.

Fig 3.

Fig. 5

Fig 7.

Fig. 4